

The Gleaner

Vol 8 (1970)

In Honour of D. S. Ginis

Δύο νεανικές παρουσίες του Λασκαράτου σε δικαστήρια της Κεφαλονιάς (1843 και 1847)

Δημ. Σ. Λουκάτος

doi: [10.12681/er.9931](https://doi.org/10.12681/er.9931)

Copyright © 2016, Δημ. Σ. Λουκάτος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Λουκάτος Δ. Σ. (2016). Δύο νεανικές παρουσίες του Λασκαράτου σε δικαστήρια της Κεφαλονιάς (1843 και 1847). *The Gleaner*, 8, 206–219. <https://doi.org/10.12681/er.9931>

**ΔΥΟ ΝΕΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ
ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ (1843 καὶ 1847)**

Διαβάζοντας τὰ ἰταλικά κείμενα Νομολογίας (Giurisprudenza) τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Δικαιοσύνης (Supremo Consiglio di Giustizia) τῶν Ἰονίων Νήσων ἐπὶ ἀγγλικῆς Προστασίας, τῶν ἐτῶν 1843 καὶ 1847, ποῦ ἔτυχε νὰ ἔχω στὴ βιβλιοθήκη μου¹, βρῆκα τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνδρέα Λασκαράτου (Sig. Dr. Andrea Tivaldo Lascarato), τὴ μιὰ φορά ὡς δικηγόρου καὶ τὴν ἄλλη ὡς ἐνάγοντος σὲ μικροδίκες τοῦ Ληξουρίου, ποῦ ἀναθεωρήθηκαν.

Ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ Μαιτλάνδειο Σύνταγμα τοῦ 1817 (φαινομενικά φιλελεύθερο, ἀλλὰ κατοχικά δεσμευτικό), καθόριζε τὰ τῆς Δικαιοσύνης στὰ Ἐπτάνησα μὲ τὴν ἐξῆς διάρθρωση: «*Εἰς ἐκάστην νῆσον, ἔπρεπε νὰ λειτουργοῦν πολιτικά, ἐμπορικά καὶ ποινικά δικαστήρια καὶ ἐπὶ τούτων ἐν Ἀνώτατον (ἢ Ὑπέροτατον) Συμβούλιον Δικαιοσύνης [στὴν Κέρκυρα]. . . Οἱ δικασταὶ διορίζοντο ὑπὸ τῆς Γερουσίας μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ἀρμοστοῦ, κατὰ πενταετίαν. Τὸ Ὑπέροτατον Συμβούλιον Δικαιοσύνης, τετραμελές, ἐκ δύο Ἀγγλων ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ Ἀρμοστοῦ καὶ δύο Ἰονίων ὑπὸ τῆς Γερουσίας, τακτικῶν, --- ἦτο καὶ Ἀκρωτικὸν Δικαστήριον, ἅμα δὲ καὶ Ἀνώτατον Ἐφετεῖον. Τὰ ζητήματα ἐλύοντο διὰ πλειοψηφίας, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ μεταξὺ τῶν τεσσάρων Μελῶν του, μετεβιβάζετο ἡ αἰτία τῆς διαφωνίας συντόμως πρὸς τὸν Ἀρμοστήν καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας, καὶ ἐν διαφωνίᾳ αὐτῶν ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη τοῦ Ἀρμοστοῦ. Οὕτω ἀνώτατος δικαστὴς τοῦ Κράτους ἦτο ὁ Ἀρμοστής»².*

1. Τὰ περιμάζεψα σὲ σκόρπια καὶ κατὰβρεχτα φύλλα, κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν σεισμῶν (1953) στ' Ἀργοστόλι, τὸν Μάιο 1954.

2. Βλ. Λεωνίδα Χ. Ζώη, *Ἱστορία τῆς Ζακύνθου*, Ἀθῆναι 1955, σ. 233-4 καὶ 358. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1817, διατυπωμένο στὰ ἰταλικά «*Costituzione Degli Stati Uniti delle Isole Ionie*» (Stamperia del Governo, Corfù 1817) καθὼς καὶ στὰ ἀγγλικά «*Constitutional*

Chart of the United States of the Ionian Islands» (Colonial Department, 18 March 1818) ἔχει δοθῆ καὶ σὲ ἑλληνικὲς μεταφράσεις ἀπὸ τὶς ὁποῖες παλαιότερη - καὶ ἐνδιαφέρουσα γλωσσικά - εἶναι ἡ τοῦ Π(λάτωνος) Πετρίδου: *Πολίτευμα Ἐνωμένων Ἐπαρχιῶν τῶν Ἰονικῶν Νήσων . . . ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ εἰς τὸ νεοελληνικὸν ἰδίωμα . . . Κερκύρα (ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Διοικήσεως) αωιη'*. [1818].

Τὰ πρακτικὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀνωτάτου αὐτοῦ Συμβουλίου τυπώνονταν κάθε χρόνο σὲ μικρὰ τομίδια ὥστε ν' ἀποτελοῦν καὶ περιπτωσιακὴ νομολογία τοῦ Κράτους. Στὴν ἀρχὴ γράφονταν στὰ ἰταλικά μὲ τίτλο «Giurisprudenza del Supremo Consiglio» (Corfù, nella Tipografia del Governo) καὶ ἦταν χωριστοὶ οἱ τόμοι γιὰ τὶς ἀναθεωρήσεις ποινικῶν δικῶν (in materia penale) καὶ χωριστοὶ γιὰ τὶς ἀστικῆς - ἐμπορικῆς (in materia civile e commerciale)³.

Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ 1852 οἱ τόμοι δημοσιεύονταν στὰ ἑλληνικά (ὡς τὸ 1863); μὲ τοὺς ἀντίστοιχους τίτλους: «Νομολογία τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης» (Κερκύρα, ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυβερνήσεως) καὶ: «Νομολογία τῶν πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἀποφάσεων» κλπ.)⁴.

Νομίζω ὅτι μιὰ ἔρευνα στὴν ὅλη σειρὰ τῶν δικαστικῶν αὐτῶν κειμένων πού ἀναφέρονται σὲ πρόσωπα καὶ σὲ θέματα ἐνὸς ἑλληνο-εὐρωπαϊκοῦ χώρου στὴν καλύπτερη μεταβατικὴ ὥρα του πρὸς τὴν ὠριμότητα καὶ τὶς ἐλευθερίες τοῦ ΙΘ' αἰῶνα, θὰ ἦταν πολὺτιμη, ὄχι μόνον γιὰ τὶς νομολογικὲς ἐνημερώσεις της ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς ἱστορικὲς καὶ φιλολογικὲς (κοινωνικὲς ἐπίσης, οἰκονομικὲς καὶ λαογραφικὲς) εἰδήσεις πού θὰ μᾶς ἔδινε.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ Λασκαράτου. Ὁ κοινωνικὸς αὐτὸς καὶ θρησκευτικὸς τιμητῆς, σατιρικὸς ποιητῆς καὶ φιλόσοφος μὲ τὸ πολὺπλευρο ἔργο, παρουσιάζεται στὰ πρακτικὰ τῶν ἀναθεωρητικῶν αὐτῶν ἀποφάσεων σὲ δύο ἀξιοπρόσεχτες ὥρες τῆς πολυκύμαντης

3. Βλ. E. Legrand - H. Pernot, *Bibliographie Ioniennne (du XVe s. [complétée] a l'année 1900)* tome I, Paris 1910, ἀριθμοί: 1365-66 (ἔτος 1841), 1387-8 (ἔτος 1842), 1417-8 (ἔτος 1843), 1448-9 (ἔτος 1844), 1473-4 (ἔτος 1845), 1491-2 (ἔτος 1846), 1515-6 (ἔτος 1847) καὶ 1549-50 (ἔτος 1848).

4. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1817 καθιέρωσε μὲν ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ Ἰονίου Κράτους τὴν Ἑλληνικὴν, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἦταν εὐκόλη ἡ ἄμεση χρησιμοποίησή της παντοῦ, ἄφησε στὴ Νομοθετικὴ Ἐξουσία τὴ φροντίδα γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ της. (Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ σχετικὴ φρασεολογία τοῦ μεταφρασμένου Συν-

τάγματος: «Ἡ ἐπικρατοῦσα εἰς ταύτας τὰς Νήσους Γλῶσσα εἶναι ἡ Νεοελληνικὴ... εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ γράφονται ὅλαι τῆς Διοικήσεως αἱ Πράξεις, ὅλαι αἱ Κρισολογίαι...» Ὄντας ἀδύνατον, ὅμως... ἀμέσως νὰ βαλθῇ εἰς πρᾶξιν ὁ προειρημένος σκοπός...» κτλ. (βλ. ἀρθρα 4 καὶ 5). Γιὰ τὶς δημοσιεύσεις τῶν «Νομολογιῶν» αὐτῶν, βλ. Δημητρίου Σ. Γκίνη καὶ Βαλερίου Γ. Μέξια, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863*, τόμος Β' (1941) καὶ Γ' (1947), οἱ ἀριθμοί: 5769-70, 6043-4, 6276-, 7, 6490-1, 6997-8, 7303-4, 7652-3, 7959-60, 8322-3, 8774-5, 9239-40 καὶ 9778.

ζωής του, την πρώτη όταν, νεαρός δικηγόρος, παραφέρεται στις εκφράσεις του και τιμωρείται (πράγμα που θα τον ένιςχυσε στην απόφασή του να παραιτηθῆ) και τῆ δεύτερη όταν, μόλις παντρεμένος, βοηθεῖ τῆ χήρα μητέρα και τ' ἀνήλικα ἀδέρφια του σέ κοινή οἰκογενειακή ἀγωγῆ ἐναντίον ἰσχυρῶν ἀρχόντων (τῶν Ἰακωβάτων) τοῦ Ληξουριοῦ⁵.

Δέν εἶδα ὡς τώρα νά σημειώνονται ἢ νά εἶναι γνωστές ἀπ' ἄλλοῦ οἱ δύο αὐτὲς περιπτώσεις ἀπὸ τῆ νεανικότερη ζωῆ τοῦ Λασκαράτου. Ἐπειδὴ ὅμως τόσο ἡ ζωῆ ὅσο και τὸ ἔργο του στηρίζονται ἀποκαλυπτικὰ και στὴν παραμικρὴ λεπτομέρεια, ἔκρινα σκόπιμο ν' ἀναδημοσιεύσω ἐδῶ και νά δώσω ἄνετα στὴν ἔρευνα τὰ δύο αὐτὰ κείμενα τῶν μᾶλλον δυσέρετων ἰταλικῶν πρακτικῶν⁶.

Θὰ τὰ παραθέσω χωριστά, σημειώνοντας ὕστερ' ἀπὸ τὸ καθένα σχετικὲς παρατηρήσεις και σχόλια⁷.

I. GIURISPUDENZA DEL SUPREMO CONSIGLIO - IN MATERIA CIVILE E COMMERCIALE - ANNO 1843 - Stampata con autorizzazione del Governo Generale - CORFU, NELLA TIPOGRAFIA DEL GOVERNO.

Corfù, 13 Febbrajo 1843.

Il Supremo Consiglio di giustizia, composto dai quattro sottoscritti suoi Membri ordinarij, ha profferito il giudizio seguente.

Sul ricorso per cassazione

del Signor D.r Marino Policalà q.m D.r Gerasimo, di Cefalonia, contro

il suo fratello Signor D.r Giovanni Policalà.^α

5. Τὰ διάφορα στάδια τῆς ζωῆς του και τῆς συγγραφικῆς δραστηριότητάς του Λασκαράτου εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὴν αὐτοβιογραφία του και τὶς συμπληρωματικὲς ἔπειτα βιογραφίες που τοῦ ἔγιναν (βλ. γενικὴ Εἰσαγωγή και Βιβλιογραφία, ἀπὸ τὸν Ἀλέκο Γ. Παπαγεωργίου) στὰ Ἐπαντα Ἀνδρέα Λασκαράτο, (ἐκδόσεις «Ἄτλας») τόμ. Γ', Ἀθήνα 1959, σελ. θ' - λ', 577, και 587. βλ. ἐπίσης κείμενα αὐτοβιογραφίας στὸν τόμο Α', (σελ. 3-63, 217-224) και στὴν πρόσφατη ἔκδοσή του ἰταλικοῦ πρωτοτύπου (φωτοτυπία χφ. Legrand) μὲ τίτλο: Ἀνδρέα Λα-

σκαράτου *Βιογραφικά μου ἐνθυμήματα*. Εἰσαγωγή-κείμενο-πίνακες Ἀλέκου Γ. Παπαγεωργίου, Ἀθήνα 1966.

6. Θὰ εἶναι και μιὰ μικρὴ συμβολὴ μου στὴν ὀφειλόμενη πρὸς τὸν κ. Δημήτριο Γκίνη τιμὴ και μαζί μιὰ ἀφορμὴ φιλικοῦ μνημοσύνου πρὸς τὸν πρόσφατα ἀποθανόντα μελετητὴ τοῦ Λασκαράτου Ἀλέκο Παπαγεωργίου.

7. Τοὺς ἀριθμοὺς-ἐκθέτες ἔχω ἐπίτηδες ἀναγράφει στὰ κείμενα. Οἱ σχολιασμοί μου δὲν προχωροῦν σέ δικαστηριακὲς ἢ νομολογικὲς λεπτομέρειες.

α. Δόκτωρ Μαρίνος Πολυκαλάς, τοῦ

Vista la petizione n.º 497, Registro 9.º, prodotta alla Presidenza dei Tribunali di Cefalonia dal ricorrente nel giorno 27 Luglio 1842, e pervenuta in questa Segreteria ai 14 Novembre detto anno, colla quale domanda la cassazione del giudizio reso e pubblicato gli 8 Luglio 1842, dalla seconda Camera del Tribunal civile di Cefalonia, residente a Lixuri, costituito dal Giudice Signor D.r Spiridione Garzoni;º

Visti gli atti esibiti, la risposta del convenuto, ed il rapporto del Tribunale;

Si è rilevato quento siegue :

Il D.r Marino Policalà nel giorno 21 Giugno 1842 presentò una supplica all seconda Camera del Tribunal civile, residente in Lixuri, colla quale domandò che gli fosse rilasciato un ordine di sequestro a carico del D.r Giovanni Policalà di lui debitore.

Il detto Tribunale avendo emanato l'ordine richiesto, fu eseguito nel giorno 22 detto mese ed anno un atto cauzionale nella casa di esso D.r Giovanni, il quale nel di successivo depositò colonnatiº 279 in saldo del capitale interessi e spese nella Registreria del succitato Tribunale a libera disposizione del creditore.

Il D.r Marino Policalà nel giorno 27 Giugno 1842, ritirò la somma depositata, riservandosi di produrre la nota delle spese occorse; e quindi successivamente con supplica dei 29 detto mese ed anno esibì la sua lista ammontante a talleriº 12 e penceº 19, e domandò che il Tribunale precedesse alla tassa relativa.

Il Tribunale con giudizio profferito nel di 8 Luglio 1842 rigettò la detta supplica, considerando, fra tutt'altro, che il D.r Marino non avea presentato gli atti accennati semplicemente nelle sua supplica, e

ποτέ Δόκτορος Γερασίμου... κατά τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δόκτορος Ἰωάννου Πολυκαλά. Για τὴν οἰκογένεια τῶν Πολυκαλάδων, (ποῦ ἦρθε τὸν 1Ε' αἰῶνα στὴν Κεφαλονιά ἀπὸ τὴ Μεθώνη-Κορώνη, κι ἔγινε χρυσοβιβλική, βλ. Ἡλία Α. Τσιτσέλη, *Κεφαλληνιακά Σύμμεικτα Α'* ἐν Ἐθνήκει 1904, σ. 544-5. Ὁ ἐδῶ ἀντίδικος Ἰωάννης Πολυκαλάς συνυπέγραψε ἀργότερα (1860) μὲ ἄλλους προύχοντες τοῦ Ληξουριοῦ αἴτηση πρὸς τὴν Ἱόνιο Γερουσία γιὰ τὴν ἀποφυλάκιση τοῦ Λασκαράτου. (Βλ. Ἐπαντα, τόμ. Α'

σ. 414).

β. Στὴν ἐλληνική: *Σπυριδῶν Γαρζώνης* (Ἑπτανησιακὸ ὄνομα).

γ. κολονάτο ἢ δίστηλο, ἀγγλικοῦ κούρους, πρὸς 208 φαρδίνια.

δ. τάλληρο. Τὰ τάλληρα ἦταν εἶτε τὸ δίστηλο, εἶτε τὸ αὐτοκρατορικὸ, (πρὸς 200 φαρδίνια) εἶτε τὸ Βενετικὸ (πρὸς 200 φαρδίνια ἐπίσης).

ε. πέννα (ἀγγλ. penny, πρὸς 4 φαρδίνια) (βλ. Λεωνίδα Χ. Ζώη, *Ἱστορία τῆς Ζακύνθου*, Ἐθ. 1955, σ. 426 - 7).

che negli ordini di sequestro si aggiungono di regola anche le spese occorse fino al rilascio del mandato, ed in fatto il D.r Giovanni depositò eziandio le spese indicate nel mandato di sequestro.

Contro questo giudizio il D.r Marino Policalà avanzò ricorso per cassazione, sottoscritto dall' avvocato D.r Andrea Tipaldo Lascaratò, il quale usando senza verun riguardo espressioni non influenti alla difesa del suo cliente, ed incompatibili col rispetto dovuto ai Magistrati, sostenne essersi violato l'articolo 423 della procedura civile.

Il Giudice col suo rapporto giustificativo, mentre si lagna della riprensibile condotta giudiziaria del D.r Lascaratò, conclude «che egli è lontano assai dal desiderare e dal chiedere una riparazione, la quale dovesse servire di ramarico e di dispiacere, tanto alla parte che al difensore,» mentre esso Giudice cercò soltanto di giustificare il suo giudizio, confutando ogni imputazione che potesse colpire la sua delicatezza.

L' interino Procurator Generale colle sue conclusioni, spedite in Segreteria nel giorno 28 Novembre 1842 :

1.º opinò che l'impugnato giudizio sia suscettivo di essere cassato, perchè il Giudice contravenne alla disposizione dell'articolo 423 del Codice di procedura civile;

2.º ed inoltre assoggettò alle considerazioni del Supremo Consiglio, «che mentre un Giudice, il quale veramente si distingue per tutto ciò che lo rende stimabile come individuo, e rispettabile come Magistrato, non senza motivo si aggrava del modo in cui nel ricorso l'Avvocato si esprime; dall' altro canto questa Suprema Autorità giudiziaria valuterà la giovinezza^ς dell' Avvocato, ed avrà ancora presente che una ammonizione già allo stesso Avvocato data da questo Supremo Tribunale colla sua decisione del primo Settembre 1842, deve avere certamente influito assai sull'animo suo, ond'esser egli in avvenire più castigato nei concetti e nelle parole, ed avvertasi che il ricorso in esame è anteriore alla decisione predichiarita, per cui la correzione deve aver avuto luogo, come deve essere successo eziandio il pentimento, per tutto ciò che di incauto e poco calcolato può riscontrarsi per avventura nel ricorso,»

ς'. 'Ο Εισαγγελεύων Κεφαλληνίας.

ζ. 'Ο Λασκαράτος ήταν τότε 32 χρόνων.

In tale stato il Supremo Consiglio si è occupato a decidere se debba farsi dritto alla domanda del ricorrente.

Attesochè coll'impugnato giudizio non sono state violate le forme essenziali stabilite dall'articolo 423 del Codice di procedura civile, e quindi a' termini dell'art. 81 della legge organica non vi è luogo a cassare il medesimo.

Per tali motivi

Il Supremo Consiglio rigetta il ricorso del Signor D.r Marino Policalà, e lo condanna a pagare al D.r Giovanni Policalà la somma di scellini^ο 26, per compenso delle spese di questa decisione.

Considera poi riguardo al D.r Andrea Tipaldo Lascarato Avvocato del ricorrente, che la condotta da lui tenuta nell'esercizio delle sue funzioni relativamente alla difesa del detto suo cliente, è sconvenevole sotto qualunque rapporto, e quindi merita una correzione.

E però fatto riflesso alla dichiarazione del Giudice, alle osservazioni dell'interino Procurator Generale, e specialmente alla circostanza che il ricorso in esame è anteriore alla decisione del 1.^ο Febbrajo^ο 1842, con cui il D.r Andrea Tipaldo Lascarato fu sospeso per giorni trenta, il Supremo Consiglio limita, per questa volta, anche a sospenderlo dall'esercizio delle sua professione forense per lo periodo di giorni trenta continui, a contare dal giorno in cui la presente decisione gli verrà pubblicata dal Presidente dei Tribunali di Cefalonia nella udienza della Corte di appello.

Ed a questo effetto ne verrà spedita copia autentica alla prelodata Autorità per la relativa esecuzione.

W. BLAIR, *Capo di giustizia.*

G. ZAMBELLI.¹

J. J. REID.

η. σελίνι (ἀγγλ. shilling, πρὸς 48 φαρδίνια).

θ. Ἰσως ἔπρεπε νὰ τυπωθῆ *Settembre* ὅπως καὶ πῶς πάνω.

ι. Ἰωάννης Ζαμπέλης ἢ Ζαμπέλιος, ἀπὸ τῆ Λευκάδα· ὁ γνωστός δραματικός συγγραφέας καὶ Φιλικός· πατέρας τοῦ Σπυρίδωνος Ζαμπέλιου. Βλέπε: Π. Χιώτου, Ἰστορικά Ἀπομνημονεύματα Ἑπτανήσου, τόμ. 6, ἐν Ζακύνθῳ 1888

σ. 418-22. Κωνστ. Μαχαϊρά, Λευκάς καὶ Λευκάδιος ἐπὶ ἀγγλικῆς Προστασίας, Κέρκυρα 1940 σ. 43, 74 καὶ 114.Κ. Θ. Δημαράς, Ἰστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Β' ἔκδ. 1956, σ. 215-17. Γλυκερία Πρωτοπαπᾶ-Μπουμπουλίδου, Περὶ τὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ Ἰ. Ζαμπελίου, «Παρνασσός», τόμ. ΣΤ' (1964) σ. 353-83.

G. MARCORAN.^{1α}*Nel giorno 16 febbrajo 1843,
pubblicato nella sala delle udienze.**Sp. Varlamo,^{1β}**Archivista del Supremo Consiglio di giustizia*

Ἄνυπαντρος ἀκόμη ὁ Ἄνδρέας Τυπάλδος-Λασκαράτος, ὕστερ' ἀπὸ τὶς νομικὲς σπουδὲς τοῦ στὴν Κέρκυρα, Παρίσι, Τοσκάννα, Πίζα ἀσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου στὸ Ληξούρι κοντὰ στὶς ἀγροτικὲς ἀπασχολήσεις τοῦ πατέρα τοῦ Γερασιμάκη καὶ κάτω ἀπὸ τὸ κηδεμονικὸ μάτι τοῦ θείου τοῦ γερουσιαστῆ Κόντε-Δημητρίου Δαλλαντέτσιμα. Εἶχε προηγηθῆ τότε (8 Ἰουλίου 1842) μίᾱ ἀπόφαση τοῦ δικαστοῦ Γαρζώνη στὸ Ληξούρι, πού ἀπέρριπτε ἀξίωση ὀφειλῆς τοῦ [γιατροῦ]; Μαρίνου Πολυκαλᾶ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννη. Ὁ Μαρίνος ἔκαμε προσφυγὴ ἀκυρώσεως, μὲ δικηγόρο τὸν Λασκαράτο (31 ἐτῶν τότε). Ἐδῶ εἶναι, πού τὸ σκεπτικὸ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου κατηγορεῖ ἀμέσως τὸν νεαρὸ δικηγόρο, ὅτι «*χρησιμοποιοῦντας χωρὶς καμιά προσοχὴ ἐκφράσεις πού δὲν θὰ βοηθοῦσαν στὴν ὑπεράσπιση τοῦ πελάτου του, καὶ ἀσυμβίβαστες πρὸς τὸν σεβασμὸ πού ὀφείλεται στοὺς Δικαστές, διατείνεται ὅτι παρεβιάσθη τὸ ἄρθρο 423 τοῦ ἀστικοῦ κώδικος*» [κάποιο δίκιο θὰ εἶχε στὴν ἀγανάκτησή του ὁ Λασκαράτος!].

Ἄλλὰ ὁ δικαστὴς Γαρζώνης φαίνεται καλόβολος στὴν εἰσήγησή του: Ἄν καὶ παραπονιέται γιὰ τὴν ἐπίμεμπτη διαγωγὴ τοῦ δικηγόρου, καταλήγει ὅτι: «*δὲν ἐπιθυμεῖ καμιά τιμωρία πού θὰ ἔφερε πικρία καὶ δυσἀρέσκεια στὸν διάδικο καὶ στὸν συνήγορό του...*»

Οἱ ἀπόψεις τοῦ Εἰσαγγελεύοντος Κεφαλληνίας εἶναι: α) ὅτι εἶναι προσβλητὴ ἡ ἀπόφαση τοῦ δικαστῆ, γιὰτὶ πράγματι παρεβιάσθηκε τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 423 [εἶχε λοιπὸν δίκιο ὁ Λασκαράτος] β) ὅτι

1α. Γεώργιος Μαρκοράς· Κερκυραῖος λόγιος πολιτικός, δικαστὴς καὶ ἄρχων τῆς Παιδείας στὸ Ἀγγλοϊόνιο κράτος. Φίλτατος τοῦ Σολωμοῦ. Ἐγινε ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑλλ. Βουλῆς μετὰ τὴν Ἐνωσ. Πολύπλευρος στὶς συγγραφικὲς ἐκδηλώσεις του (ποιήματα, νομικὲς διατριβὲς, δογματικὰ καὶ ἱστορικὰ τῆς Ἐκκλησίας). Πατέρας τοῦ ποιητῆ Γεράσιμου Μαρκορά [Ἵπηρετοῦσε Εἰσαγγελέας στὴν Κεφαλονιά, ὅ-

ταν γεννήθηκε ὁ ποιητὴς (1826) καὶ φαίνεται ὅτι γι' αὐτὸ τοῦ ἔδωσε τὸ τοπικὸ ὄνομα]. Βλ. περισσότερα, ἀπὸ τὸν Δ.Π. Καλογερόπουλο στὴν «Ἰόνιο Ἀνθολογία», ἔτος Δ' 1930, ἀριθ. 36 (τεῦχος Γερ. Μαρκορά) σελ. 42-3. Ἐπίσης βλ. Γεωργ. Θ. Ζώρα Ἑπτανησιακὰ Μελετήματα Α', Ἀθῆναι 1960, σ. 165.

1β. Σπυριδὼν Βαυλάμος.

ὀρθῶς τὸ Ἀνώτατο Συμβούλιο πιστεύει ὅτι θίγεται τὸ κύρος ἐνὸς Δικαστοῦ, πού πρέπει νὰ εἶναι ἐκτιμητὸς ὡς ἄτομο καὶ σεβαστὸς ὡς ἀρχή, ὅταν χωρὶς λόγο διατυπώνωνται γι' αὐτὸν ἐκφράσεις, σὰν ἐκεῖνες τοῦ συνηγόρου στὴν προσφυγή του. Ὅτι ὅμως, ἐξ ἄλλου, θὰ πρέπει τὸ Ἀνώτατο Συμβούλιο νὰ λάβῃ [ἐπιεικῶς] ὑπόψη του τὴ νεαρὴ ἡλικία τοῦ Δικηγόρου, καὶ ὅτι ἤδη μία νουθεσία (σωφρονισμὸς) πού ἐγινε ἀπὸ τὸ ἴδιο Ἀνώτατο Δικαστήριον (μὲ ἀπόφασή του τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1842) θὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπιδράσει στὸ πνεῦμα του, ὥστε νὰ εἶναι προσεκτικὸς εἰς τὸ μέλλον. Καὶ ὅτι ἡ κρινομένη προσφυγή [μὲ τὶς ἀνάρμοστες ἐκφράσεις] εἶναι προγενέστερη ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἐπίπληξιν - σωφρονισμό.

Παρὰ τὶς εὐμενεῖς αὐτὲς εἰσηγήσεις, τὸ Ἀνώτατο Συμβούλιο ἀπέρριψε τὴν προσφυγήν τοῦ Μαρίνου Πολυκαλᾶ καὶ ἔκρινε τὴ συμπεριφορὰ τοῦ συνηγόρου του Λασκαράτου «ἀπρεπῆ καὶ τιμωρητέα». Δὲν ἀγνόησε ὅμως καὶ τὶς ἀπόψεις Δικαστοῦ καὶ Εἰσαγγελεύοντος, ἰδιαίτερα στὸ ὅτι ἡ προσφυγή αὐτὴ μὲ τὶς ψεκτὲς ἐκφράσεις διατυπώθηκε πρὶν ἐκδοθῆ ἡ ἄλλη ἀπόφασή του τῆς 1ης Φεβρουαρίου [λανθασμένα, νομίζω, ἀντὶ Σεπτεμβρίου] 1842, μὲ τὴν ὁποία ὁ Δόκτωρ Ἀνδρέας Τυπάλδος Λασκαράτος τιμωρήθηκε μὲ ἀργία 30 ἡμερῶν. Γι' αὐτὸ, τὸ Ἀνώτατο Συμβούλιο «περιορίζεται», αὐτὴν τὴ φορὰ, νὰ τοῦ ἀπαγορεύσῃ ἐπίσης τὴν ἄσκηση τοῦ δικηγορικῦ ἐπαγγέλματος ἐπὶ 30 συνεχεῖς ἡμέρες, ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού θὰ τοῦ κοινοποιηθῇ ἡ ἀπόφασιν.

Ἡ τιμωρία χαρακτηρίζεται ἐπιεικῆς (limitare) καὶ ἴσως τὸ Ἀ. Συμβούλιο (μὲ μέλη του μάλιστα τὸν Ζαμπέλιο καὶ τὸν Μαρκορά) νὰ δαισιθανόταν τὴν πνευματικὴν ἀξίαν τοῦ Λασκαράτου⁸. Ἐμεῖς ὅμως μποροῦμε νὰ δοῦμε στὶς δύο αὐτὲς ἀλλεπάλληλες ποινὲς καὶ τὴν πρόσθετην ἀφορμὴν πού ἔλαβε τότε ὁ Λασκαράτος νὰ ὑποβάλλῃ τὴν παραίτησή του ἀπὸ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα⁹. Τὴν ὑπέβαλε τὸν ἴδιον χρόνον (2 Ὀκτωβρίου 1843) διὰ τοῦ Προέδρου Δικαστηρίων Κεφαλληνίας «βρίσκοντας -ὅπως ἔγραφε στὴν αἴτησή του- ὅτι τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ πολὺ λίγο συμβιβάζεται μὲ τὴν σπιτικὴν ἡσυχίαν καὶ γαλήνην του, πού τόσο ἐπιθυμεῖ» («e troppo poco compatibile colla sua pace e tranquillità domestica, ch'egli preferisce ad ogni altra cosa»¹⁰).

8. Νὰ μὴν ξεχνοῦμε ὅτι καὶ ὁ πρόστατης θεῖος του, κόμης Δαλλαδέτσιμας, ἦταν στὴν Κέρκυρα γερουσιαστής.

9. Πρόσθετη, ὕστερ' ἀπὸ τὴ γνωστὴ

γενικὴ δυσφορία του γιὰ τὶς νομικὰς σπουδὰς καὶ τὴ δικανικὴ σταδιοδρομία του.

10. Βλ. [Νικολ. Θεοδώρου, Ἐπι-

Είναι αλήθεια ότι, μετά ένα μόλις χρόνο (στις 26 'Οκτ. 1844) ό Λασκαράτος έζήτησε να ξαναδιορισθῆ δικηγόρος. 'Αλλά ἦταν πιὰ αναγκασμένος από οικονομικούς λόγους. Μέσα στο 1844 πέθαναν ό πατέρας του και ό προστάτης θεϊός του. Τά βάρη τῆς πατρικῆς οίκογένειας έπρεπε να τ' αναλάβη αυτός. Τό 'Ανώτατο όμως Συμβούλιο, συγκροτημένο από τούς ίδιους δικαστές (και με Ζαμπέλιο και Μαρκορᾶ) απέρριψε τήν αίτηση (2 Νοεμβρ. 1844), επειδή, κατά τή γνώμη τους, ἡ παραίτηση είχε γίνει με απόλυτη άδιαφορία πρὸς τό έπάγγελμα. 'Ο Λασκαράτος ανασκευάζει νομικά τήν απόφασή τους, αλλά κάνει και τόν ύπαινιγμό, ότι επειδή πέθανε ό γερουσιαστής θεϊός του, έπαψαν να τόν λογαριάζουν ('Επιστολή, ό.π. σελ. 4).

II. GIURISPRUDENZA DEL SUPREMO CONSIGLIO IN MATERIA PENALE. Anno 1847. (Stampata con autorizzazione del Governo Generale) CORFU, NELLA TIPOGRAFIA DEL GOVERNO.

Corfù, 9 Ottobre 1847.

Il Supremo Consiglio di giustizia, conformato dai quattro sottoscritti suoi Membri ordinarj, attesa parità insorta fra i Membri della Prima Sezione, ha profferito la seguente decisione.

Sull'appello

della signora Steliani Manessi vedova Gerasimo Tipaldo Lascarat^α, tutrice dei figli pupilli di detto suo marito^β, e del sig. D.r Andrea

στολή σταλείσα παρά του Κ. Λασκαράτου εκ Κρήτης, Νοέμβριος 1845]. 'Εν 'Αθήναις 1845 (ιταλικά), σελ. 3 (= 'Α. Λασκαράτου Νομική επιστολιμαία διατριβή, βλ. 'Η. Τσιτσέλη, Κεφ. Σύμμικτα Α' σ. 708), Γενναδ. Βιβλ. MGL 714. 15. Πρβλ. και Βιογραφικά μου ένθυμήματα (σελ. 13), όπου ό Λασκαράτος σημειώνει ότι τήν αίτησή του υπέβαλε πρὸς τό 'Ανώτατο Συμβούλιο Δικαιοσύνης («davanti al Supremo Consiglio di Giustizia») και όχι στο 'Εφετείο, όπως συνήθως γράφεται. Και ίσως να μην είναι άσχετο πρὸς τήν αίτηση αυτή τό ταξίδι του τόν χειμώνα του 1843 στην Κέρκυρα, όπου μάς άφηγείται για τήν νευρική κρί-

ση του και τις προαισθήσεις (Βλ. Βιογρ. 'Ενθυμήματα ό.π. σελ. 19-21, ἡ "Απαντα, τόμ. Α' σελ. 13-14).

α. Στυλιανή Μάνεση, χήρα Γερασίμου Τυπάλδου Λασκαράτου, μητέρα του 'Ανδρέα (βλ. 'Ηλία Α. Τσιτσέλη, Κεφαλληνιακά Σύμμικτα, Α' εν 'Αθ. 1904, σελ. 706).

β. Τά άνήλικα παιδιά (άγόρια και κορίτσια) που άφησε ό πατέρας Λασκαράτος ἦταν έπτά. Μās πληροδοφεϊ τά ονόματά τους (και τούς γάμους τών κοριτσιών) ό 'Ανδρέας Χρ. Καλογρηάς (βλ. 'Η σάτυρα στην Κεφαλονιά. Τόμος Γ', Λασκαράτος γνωστός και άγνωστός, 'Αθῆναι 1952, σελ. 104). Είναι τά άγόρια: 'Αριστόβουλος, Κων-

*Tipaldo Lascarato q.m Gerasimo^α pei di lui titoli, di Cefalonia,
contro*

*i signori D.r Nicoletto, D.r Caralambo, e D.r Giorgio fratelli
Tipaldo Giacomato di Alvisè^δ, e Panagin Pandarotta del fu Sissimo^ε.*

*Vista la petizione n.º 276, Registro 18, prodotta dagli appellanti
in Cefalonia nel giorno 9 Agosto 1847, e ricevuta in Segreteria ai 15
Settembre successivo, colla quale domandano l'annullamento dell'atto
15 Luglio 1847 del Magistrato Istruttore di Lixuri, dell'atto 22 Luglio
1847 del Magistrato di Polizia giudiziaria di Lixuri, e della succes-
siva sentenza 31 Luglio 1847 del Magistrato medesimo, costituito dal
Giudice D.r Vincenzo Marchis;*

*Visti gli atti esibiti, e la risposta del D.r Nicolò Tipaldo Gia-
comato;*

Si è rilevato quanto siegue :

*I signori D.r Nicolò, D.r Caralambo, e D.r Giorgio fratelli
Tipaldo Giacomato, e Panagino Dallaporta Pandarotta, furono citati
a comparire davanti il Magistrato di Polizia giudiziaria di Lixuri
per esercizio arbitrario delle proprie pretese ragioni, sulla querela
avanzata dal D.r Andrea Tipaldo Lascarato, e dalla signora Steliani
Manessi, pei loro titoli.*

*Nella udienza del 22 Luglio 1847, in cui era stato fissato il
pubblico dibattimento, il difensore^ς de'querelanti domandò l'aggiorna-
mento della discussione per esibire un'aggiunta di prove.*

σταντίνος καὶ Ἰωάννης καὶ τὰ κορίτσια:
Αἰκατερίνη (ἔπειτα σύζυγος Ἰγγλέση),
Μαρία (Μηλιαρέση), Ἀγγελικὴ (Πο-
λυκαλᾶ) καὶ Διαμαντῖνα (Παυλῆ). Ὡ-
στε, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ δικα-
στικὸ κείμενο, ἀπέκτησε καὶ ἄλλα ἀδέλ-
φια ὁ Λασκαράτος καὶ δὲν ἔμεινε «μο-
ναχοπαίδι», ὅπως κάποτε νομίζουν οἱ
βιογράφοι του.

γ. Ὁ Γεράσιμος Τυπάλδος Λασκαρά-
τος [τοῦ Κωνσταντίνου], πατέρας τοῦ
Ἀνδρέα, πέθανε τὸ 1844.

δ. Εἶναι οἱ περίφημοι Ληξουριώτες
ἀδελφοὶ Ἰακωβάτοι: Νικόλαος, Χαρά-
λαμπος καὶ Γεώργιος Τυπάλδοι Ἰα-
κωβάτοι τοῦ Ἀλεβίζου (ἢ Ἀλοῖζου) γιὰ

τοὺς ὁποίους βλ. Ἡλία Α. Τσιτσέλη,
Κεφαλληνιακὰ Σύμμικτα Α' σελ. 649-
669.

ε. Παναγῆς [Δαλλαπόρτας] Πανταρώ-
τας, τοῦ ποτὲ Ζησίμου. Τὸ «Παντα-
ρώτας» κλαδικὸ παρωνύμιο τῆς Ληξου-
ριώτικης ἐπίσης οἰκογένειας Δαλλα-
πόρτα ἢ Δελλαπόρτα (βλ. Π. Χιώτου,
ὁ.π. σελ. 389-90) δείχνει καὶ τὴ σκω-
πτικὴ παρωνυμολογία τῆς ἐποχῆς.

ς'. Πιθανὸς συνήγορος τοῦ ἰδιώτη τώ-
ρα Λασκαράτου εἶναι ὁ Τιμόθεος Τυ-
πάλδος Φορέστης (βλ. Ἡ. Τσιτσέλη, Κ.
Σύμμικτα Α' σελ. 909-10) ποὺ τὸν
εἶχε καὶ ὅταν ἐζήτησε τὸν ἀναδιורי-
σμό του (βλ. Ἐπιστολή, σελ. 5).

Il Magistrato con atto dello stesso giorno rigettò la detta istanza. Essendosi discussa la causa, il Giudice con sentenza resa nel 31 Luglio 1847 rigettò la citazione surriferita.

I querelanti signora Manessi e D.r Lascarato produssero appello contro l'atto ed il giudizio di sopra enunciati.

Ed impugnarono anche l'atto 15 Luglio 1847 col quale il Magistrato istruttore, visto che il fatto contemplato dalla querela costituiva una contravvenzione, rimise l'affare al Magistrato di Polizia giudiziaria per ogni effetto di legge.

Gli accusati colla loro risposta sostennero, fra tutt'altro, che la petizione degli appellanti sia inammissibile.

In tale stato il Supremo Consiglio si è occupato a decidere preliminarmente se debba farsi luogo alla eccezione elevata dai convenuti.

Attesochè nelle sentenze che importano condanna, l'appellabilità delle medesime non si può altrimenti desumere che dalla pena pronunziata dal Giudice, siccome risulta dalla regola testuale contenuta nell'ultimo inciso dell'art. 250 del Codice di procedura penale.

Attesochè qualora il giudizio fosse poi di licenza o di assoluzione, l'appellabilità della sentenza non può determinarsi se non riguardando alla pena stabilita per il reato espresso nella citazione, affinchè in ogni caso sia mantenuta ferma la regola generale prescritta nell'articolo succitato.

Che in fatto nel detto inciso non si parla di sentenza di condanna in ispecie, ma di sentenze in generale il cui soggetto non oltrepassi il primo grado di casa di correzione.

Che questa osservazione acquista maggior peso ove si rifletta che col suddetto inciso finisce un articolo di cui le precedenti parti contemplano specialmente giudizi di condanna, di assoluzione, e di licenza; e perciò la formula generale dello stesso inciso comprende necessariamente tutte le tre suaccennate specie di sentenza.

Attesochè nel caso in esame si tratta di una semplice contravvenzione a' termini dell'art. 309 del Codice penale.

E quindi fatto riflesso alla pena fissata dall'art. 310, la sentenza del Magistrato è in ogni caso inappellabile giusta l'art. 250 del Codice di procedura penale.

E però tra l'accusato e l'accusatore dovendo serbarsi una perfetta uguaglianza di dritto per l'uso dei rimedj contro le sentenze fra loro profferite, ne risulta che nella specie controversa la signora Manessi;

ed il D.r Tipaldo non hanno il dritto di appellare l'atto e la sentenza del Magistrato di Polizia giudiziaria da essi impugnati.

Attesochè l'appellato atto del Giudice istruttore non è che una semplice rimessa dell'affare al Magistrato surriferito a termini dell'art. 23 del Codice di procedura penale.

Che però in ogni caso la sentenza meritoria essendo definitiva per quanto fu di sopra osservato gli appellanti non potevano impugnare neppure quest'atto a termini dell'art. 118 del Codice suddetto.

Attesochè infine questa giurisprudenza è stata formalmente stabilita in casi consimili, come risulta dalle decisioni 17 Giugno 1845 tra Benetton e Panta, 3 febbrajo 1847 tra Policalà e Zachitino⁵, e 15 detto tra Cangelari e Calichià⁶.

Per tali motivi

Il Supremo Consiglio

Senza entrare in alcun esame meritorio rigetta come inammissibile l'appello della signora Manessi, e del D.r Lascarato, e li condanna a pagare al rispondente D.r Nicolò Tipaldo le spese di questa decisione, fissate a scellini quattordici.

La presente verrà stampata.

G. MARCORAN, *Capo di giustizia.*

G. ZAMBELLI.

W. BLAIR.

J. J. REID.

Nel giorno 12 Ottobre 1847,

pubblicata nella sala delle udienze.

Cir. Santorio,⁹

Segretario del Supremo Consiglio.

᾽Ωριμος τώρα ὁ Λασκαράτος (36 χρονῶν), ἔχοντας χάσει τὸν πατέρα του, ἀλλὰ παντρεμένος ἀπὸ τὸν προηγούμενο χρόνο, ιδιώτης πιά καὶ ὄχι δικηγόρος, γνωστὸς καὶ φιλολογικὰ ἀπὸ τὸ πρῶτο συστηματικὸ δημοσίευμά του (1845) «Τὸ Ληξούρι εἰς τοὺς 1836» καὶ ἔχοντας ταξι-

ζ. Οἱ γνωστὲς οικογένειες τοῦ Ληξουριοῦ: Πολυκαλᾶ καὶ Ζακθηροῦ.

η. Οἰκογένειες μᾶλλον Ἀργοστολιώτικες: Καγκελάρη καὶ Χαλικιᾶ.

θ. Ἰερόνυμος (Girolamo) Σαντόριο. Ἐχορημάτισε καθηγητὴς στὴν Ἴονιο

Ἀκαδημία (τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου στὴ Νομικὴ Σχολή), ἀπὸ τὸ 1831 ὡς τοῦλάχιστο τὸ 1841: Ἴταλὸς ἀπὸ τὴ Νεάπολη. Βλ. Γερασ. Ι. Σαλβάνου, Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία, Ἀθῆναι 1949 σ. 77 καὶ 80.

δέψει στον Έλλαδικό χώρο: Κρήτη, Πάτρα, Μεσολόγγι, Κόρινθο, Άθήνα, Σύρα (έπαινετή πρωτοβουλία, που λίγο την προσέξαμε), ζή ευχαριστημένος στο Ληξούρι, φροντίζοντας τὰ κτήματά του και προστατεύοντας τὴ χήρα μητέρα και τ' ἀνήλικα ἀδέρφια του.

Εἶχε υποβάλει μετὰ τὴ μητέρα του μήνυση στὴν Ἀστυνομία τοῦ Ληξουριοῦ, γιὰ κάποια «αὐθαίρετη» ἐνέργεια τῶν ἀδελφῶν Ἰακωβάτων και [κάποιου] Παναγῆ Πανταρώτα, που ἐνόχλησε τὴν οἰκογένεια (ὅπως και τὴν ἀνυποχώρητη εὐθιξία τοῦ Λασκαράτου). Ὁ δικαστὴς (magistrato di Polizia) ἀπέριψε τὴν ἀγωγή, ἀν και ὁ ἀνακριτὴς εἶχε παραδεχθῆ τὴν «παράβαση». Οἱ Λασκαράτοι προσφεύγουν στο Ἀνώτατο Συμβούλιο Δικαιοσύνης, οἱ ἀντίδικοι υποβάλλουν τὶς ἀντιρρήσεις τους και τὸ Συμβούλιο, ὕστερ' ἀπὸ ἓνα λεπτομερὲς και διεξοτεχνικὸ σκεπτικὸ, (που θὰ ἐνδιαφέρῃ τοὺς νομομαθεῖς) ἀπορρίπτει τὴν προσφυγή. Ἀναγνωρίζει πάλι τὴ μικρὴ «παράβαση» [και τὸ αἰώνιο δίκιο τοῦ Λασκαράτου] ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ προσβάλλῃ τὴν ἀπόφαση τοῦ δικαστῆ, πολὺ περισσότερο που σὲ τρεῖς παρόμοιες διενέξεις (ἀναγραφομένων οἰκογενειῶν) δόθηκαν οἱ ἴδιες λύσεις.

Ὁ Λασκαράτος δὲν εἶχε τύχη στὶς προσφυγές του (ὅπως σ' ὅλη του τὴ ζωή), χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ἔτι δὲν εἶχε πάντα δίκιο. Ἦταν θηρευτὴς και τοῦ παραμικροῦ «δικαίου του». ὅπως ἤθελε νὰ γίνεται σὲ κάθε πολιτισμένη κοινωνία.

Στὴν περίπτωση ὅμως τοῦ δημοσιευομένου κειμένου παρακολουθοῦμε ἓνα δικανικὸ πείσμα κι' ἀπὸ τὶς δύο πλευρές: κι' αὐτὸ δὲν εἶναι παράξενο, ἀφοῦ πρόκειται γιὰ Λασκαράτους και Ἰακωβάτους, δύο ἀπὸ τὰ δυναμικότερα, στὴν πνευματικὴ και πολιτικὴ ἱστορία τοῦ Ληξουριοῦ, ὀνόματα¹¹.

Ἐνδιαφέρει ὅμως περισσότερο ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Λασκαράτου ὁ οἰκογενειακὸς ρόλος που ἀναδέχεται στὴ δικανικὴ αὐτὴ πράξη, ἡ στοργικὴ συνοχὴ και ὁ δεσμὸς που τὸν φέρνουν νὰ σταθῆ, σὰν ἔμπει-

11. Οἱ Ἰακωβάτοι, γιανοί, δικηγόροι, ἐκκλησιαστικοί, κομματάρχες, δημοτικοὶ ἄρχοντες, βουλευτὲς (μετὰ τὴν Ἐνωσὴ), τύποι κι αὐτοὶ «Λασκαράτικοι» γιὰ τὰ φερσίματα και τὴν πολιτικὴ τους, ἰδιαιτέρα ὁ Γεώργιος ἡ «Γιωργαντάρης» (βλ. Τσιτσέλη, *Κεφ. Σύμμικτα Α'* σ. 649 κ.έ.) εἶναι αὐτοὶ που ἐκληροδότησαν στὴν νεοελληνικὴ με-

λέτη τὴν πλουσιότατη βιβλιοθήκη τους τοῦ Ληξουριοῦ. (Μετὰ τοὺς Ἰακωβάτους δὲν φαίνεται νὰ συμφιλώθηκε ποτὲ ὁ Λασκαράτος. Στὸν ἀριθμὸ 48 τοῦ «Λύχνου» του (1868) ὁ ποιητὴς τοὺς εἰρωνεύεται σαρκαστικὰ γιὰ τὸ φυλλάδιο «Οἱ Ἕλληνες και οἱ Μουζικοί» που δημοσίευσαν. Βλ. *Ἀπαντα Γ'* σ. 429-30).

ρος και μαχητικός κηδεμόνας (αν και νιόπαντρος), πλάι στη Μητέρα και στ' ανήλικα αδέρφια του. 'Ο δεσμός αυτός και τὸ χρέος πρὸς τὴν πολυμελῆ οἰκογένεια, τόσο τοῦ πατέρα του, ὅσο και ἀργότερα τὴ δική του, δὲν θὰ τοῦ λείψουν ποτέ, ὡς τὰ βαθιά του γεράματα. (Καὶ νὰ σκέφτεται κανεὶς, ὅτι τὸν δάσκαλο αὐτὸν τῆς οἰκογενειακῆς φροντίδας καὶ ἀξιοπρέπειας, τὸν ἀφόρισε καὶ τὸν ἄφησε νὰ προπηλακίζεται ἀπὸ τὸν ἀνεύθυνο ὄχλο ἢ 'Εκκλησία!).

Σημειώνουμε κι ἐδῶ τὴν παρουσία, στὸ 'Ανώτατο Συμβούλιο τῆς Κέρκυρας, ὕστερ' ἀπὸ τρία χρόνια, τῶν ἰδίων 'Ιόνιων λογίων, Γεωργίου Μαρκοῤῥᾶ (τώρα 'Αρχιδικαστῆ) καὶ 'Ιωάννου Ζαμπέλιου, πού θὰ πρέπει πιά νὰ ἤξεραν τὴν πνευματικὴ ἰδιοτυπία τοῦ ὀλοένα προσφεύγοντος Λασκαράτου.

Δημ. Σ. Λουκάτος